

zondag 2 oktober 2016

IN U ZULLEN ALLE VOLKEN GEZEGEND WORDEN

Bijbellesing: Genesis 18, 16-33

Alle volken van de wereld zullen in Israël gezegend worden (vers 19). Alle volken van de wereld zullen in Israël een zegen vinden... Dat zullen niet alle volken op dit moment nazeggen, denk ik. Ik denk dat een heel aantal volken daar op dit moment anders over denkt. Maar ik denk dat het ook voor een gemiddeld kerkbezoeker een best ingewikkelde zin is: 'alle volken van de wereld zullen in Israël gezegend worden...', wat is dan die zegen die er in Israël te vinden is? Wat moet ik mij daarbij voorstellen? Nou, daar gaat het in de preek over. Over die zegen die er voor u is in dat volk dat uit Abraham is voortgekomen, het volk Israël.

Om iets van deze zegen te proeven en te ervaren moeten wij proberen om even al die vragen over de politiek, de landverdeling van Israël enzovoort weg te zetten. Laten wij even al die politieke vragen, de Verenigde Naties en de Arabische landen enzovoort voor een moment parkeren... en laten wij teruggaan naar die woorden, die God eens, heel lang geleden, tot Abraham heeft gesproken: 'in dat nageslacht van jou, Abraham, zullen alle volken gezegend worden.'

God sprak deze zegenrijke woorden op een moment, en op een manier, dat je niet zou verwachten. God is onderweg naar Sodom en Gomorra. God had het geroep gehoord dat uit de steden Sodom en Gomorra afkomstig was... en daarom was God afgedaald naar de aarde om met eigen oren en eigen ogen te zien wat er aan de hand was (vers 20-21). Maar toen God op het punt stond om van Abrahams tent te vertrekken om naar Sodom en Gomorra te gaan, horen wij God tegen Zichzelf zeggen: 'zal ik voor Abraham verbergen wat ik ga doen? Abraham zal zeker tot een groot en machtig volk worden en alle volken van de aarde zullen in hem gezegend worden. Want ik heb hem uitgekozen.' Wij horen hier God in Zichzelf spreken, met Zichzelf overleggen. God overlegt met Zichzelf over het al dan niet vertellen aan Abraham wat Hij straks zal gaan doen. En *God houdt Zichzelf daarbij voor hoe bijzonder die relatie met Abraham is*. Hij overtuigt als het ware Zichzelf: 'Ik kan toch niet nu bij Abraham vertrekken en hem in het ongewisse laten van Mijn plannen'. Zoals een goede vriend zich gewoon verplicht voelt om zijn vriend op de hoogte te stellen van zijn plannen.

Uit dit 'gesprek van God met Zichzelf' kunnen wij afleiden hoe diep de liefde was die Hij voor Abraham en zijn nageslacht (het volk Israël) heeft opgevat. *God Zelf* sprak Zijn verbondenheid met Abraham uit. Directer kan niet! God heeft een heel bijzondere band met Abraham en zijn nageslacht. De redenen daarvoor weten wij niet. Het zijn redenen die – zo wordt het wel eens in de geloofsleer gezegd – het zijn redenen die God uit Zichzelf genomen heeft. Voor ons niet bekend. Maar dat die liefde van God voor Abraham en zijn nageslacht heel diep is, dat blijkt wel. Abraham wordt als een boezemvriend behandeld. Een heel vertrouwelijke omgang. En steeds weer zie je die liefde van God voor Israël in de geschiedenis opduiken: wie aan het volk Israël komt, die komt aan God Zelf. Egypte wordt gestraft. Babel wordt gestraft. Alle volken die aan Gods oogappel komen, krijgen met God Zelf te maken. Om de lijn door te trekken: dat is dan ook de belangrijkste reden waarom Israël na al die pogingen tot uitroeiing en vernietiging nog steeds bestaat...

En blijkbaar mag Gods vriend ook een kijkje nemen in Gods plannen. Abraham wordt op de hoogste gesteld van Gods plannen met Sodom en Gomorra. God maakt aan Abraham bekend waar Hij mee bezig is. Maar ook later zien wij dat God Zijn plannen aan Zijn volk bekend maakt. Niet alleen de plannen die God heeft met betrekking tot het volk Israël zelf. Maar ook de plannen die God heeft met de andere volken, met de andere landen, ja, met heel de wereld. God geeft aan

Israël inzicht, inzage in de weg die Hij met de wereld gaat. Wij horen dan ook in het Oude Testament de profeten profetieën uitspreken over Egypte, over Moab, over Tyrus en Sidon..., wij horen de profeten vertellen over wat God met heel de wereld zal gaan doen... over Gods oordeel, maar ook over Gods beloofde Redder, de Messias en de toekomst die God met de wereld op het oog heeft.

Uitgekozen zijn door God, dat betekent dus: een bijzondere band mogen hebben met God. Ja, God blijft nog steeds de hoogverheven God en de mens blijft nog steeds een klein schepseltje, wat een geweldige afstand tussen beiden(!), maar toch ook zo verbonden, zo'n open relatie, zo echt. Uitgekozen zijn door God, dat betekent ook dat God Zichzelf aan je bekend maakt ... en ook in zekere zin Zijn plannen aan je bekend maakt. God blijft niet een vreemde, een gesloten boek, maar Hij vertrouwt aan ons toe wat er in Zijn hart en in Zijn gedachten leeft. Zo heeft Israël die verkiezing door God, dat God hen zo in het bijzonder op het oog had, ervaren. Zo dicht mocht Abraham en Zijn nakomelingen bij God zijn... Zijn oogappel zijn... en delen, deelgenoot zijn in Zijn plannen, Zijn gevoelens en Zijn gedachten.

Nu, zo mogen ook wij in dat voorrecht van Israël delen. Wij zijn niet opeens in de plaats van Israël gekomen, maar God heeft ons als gelovigen uit de heidenen erbij getrokken... ook wij mogen nu delen in dat voorrecht om zo dicht bij God te mogen zijn... om bij Hem te mogen horen... om in zo'n open verbinding met Hem te staan... en deelgenoot te zijn van Gods gedachten en gevoelens, Gods overwegingen en plannen. God heeft ook ons als christelijke gemeente uitgekozen om samen met Israël zo dicht bij God te mogen zijn. Want wij zijndoor Jezus Christus, de Zoon van God, tot Zijn Vader gebracht. Wij mogen door Hem Gods liefde in alle facetten ontvangen, proeven. Wij mogen deelgenoot zijn van Gods plannen met deze wereld, Gods Koninkrijk en de weg die Gods Koninkrijk zal gaan. Wat is het heerlijk, wat is het geweldig om zoals onze oudste broer Israël zo dicht bij God te mogen zijn... om Gods hart vol liefde te horen kloppen en te mogen delen in die weg, die plannen die God met deze wereld voorheeft.

Maar moet u nu eens kijken wat Abraham gaat doen...! Abraham was geweldig bevoorrecht. Hij stond zo dicht bij God. En daarom vertelt God ook over Zijn plannen om het goddeloze Sodom en Gomorra te vernietigen. Maar wat doet Abraham dan? Hij gaat voor Sodom en Gomorra bidden. Ja, allereerst bidt hij - denk ik - voor Lot en zijn gezin, dat daar woont. Maar Abrahams gebedsintentie is breder dan bezorgheid om zijn familie.. Abraham bidt... ja prachtig.. Abraham bidt of God *de plaats* wil sparen, vanwege die rechtvaardigen die daarin wonen: 'Heere God, als er vijftig rechtvaardigen in zullen wonen, vijftig mensen die U wel gehoorzamen..., zou U dan niet die plaats willen sparen...?' Nou, uiteindelijk wordt de plaats, worden de steden Sodom en Gomorra wel verwoest. Er blijken namelijk nog geen tien mensen in te leven die God gehoorzamen. Compleet goddeloos dus. Uiteindelijk worden die steden wel verwoest, maar het gaat mij om wat Abraham, die uitverkorene, doet. Hij gaat niet rustig voor zijn tent zitten: 'het is toch wat met dat goddeloze Sodom en Gomorra! Maar gelukkig, ik mag wel bij God horen'. Nee, Abraham gaat pleiten. Abraham mocht delen in Gods plannen, God heeft Abraham verteld over wat Hij zou gaan doen. Maar Abraham nam dat niet slechts ter kennisgeving aan. Nee, Abraham maakt van zijn privilege gebruik om inspraak te doen voor die andere mensen. Als pleitbezorger staat hij voor God... heel brutaal, maar ook heel nederig... vers 23: 'en Abraham kwam dichterbij en zei: zult U ook de rechtvaardige tegelijk met de goddeloze wegvagen?' 'Zult U die hele stad met iedereen die daarin is dan in één keer wegvagen?'

Iemand heeft eens geschreven: 'verkiezing dat is niet 'zomaar voorgetrokken worden', maar *voortrekker* worden' Verkiezing, dat God je verkozen heeft en een

bijzondere plaats heeft gegeven, zo dicht bij Hem... dat is niet bedoeld om je daarmee van andere mensen af te zonderen, om je daardoor beter te voelen, om op anderen neer te kunnen kijken die het niet zover hebben geschopt. Nee, het is pure genade dat God jou dit plaatsje dicht bij God heeft gegund! Abraham had het niet verdiend. Abrahams nageslacht, het volk Israel ook niet. U en ik ook niet. Verkiezing is niet bedoeld om je voor te trekken, maar om je tot voortrekker te maken. Abraham ging daarom pleiten... voor die mensen in Sodom en Gomorra. Hij voor hen met zijn Vriend, met God, praten.

En dan kunnen wij volgens mij nu ook begrijpen wat het betekent dat in Abraham en zijn nageslacht alle volken van de aarde gezegend zullen worden, zoals God dat tegen Zichzelf zei Het was nooit Gods bedoeling om Zijn zegen aan Abraham en zijn nageslacht te geven en daarmee klaar. Nee, het was Gods diepe bedoeling dat Abraham en zijn nageslacht het kanaal zouden vormen, het beekje, waardoor Gods zegen naar al de andere volken zou stromen. En dat heeft Abraham blijkbaar heel goed begrepen. Abraham begreep dat het niet alleen om hem en om zijn kinderen en kleinkinderen ging. Abraham begreep maar al te goed dat God de God van heel de aarde was. En dat Abrahams bijzondere plaats in deze wereld, als uitverkorene... juist was bedoeld om daarmee ook de andere volken te zegenen. Abraham bidt. Hij pleit voor de andere mensen die niet in die bijzondere verbinding met God staan. Abraham wordt tot een schakel tussen God en de wereld om hem heen.

In u zullen alle volken van de aarde gezegend worden. *Daarom* was Abraham geroepen. Uitgekozen. Bevoorrecht. In u zullen alle volken van de aarde gezegend worden. Daarom riep God Abraham op om zijn nageslacht recht en gerechtigheid te leren. Dat lazén wij hè (vers 19): want Ik heb hem uitgekozen, opdat hij aan zijn kinderen (en zijn huis na hem) bevel zou geven om de weg van de HEERE in acht te nemen door gerechtigheid en recht te doen. De wereld moest in Abraham en zijn nageslacht zien hoe God het leven had bedoeld! De wereld moest door Abraham en zijn nageslacht God en Gods bedoelingen leren kennen. Abrahams nageslacht, Israël, moesten tot een licht zijn voor de volken, zo zei Jesaja het later. Zij moesten recht en gerechtigheid laten zien. Liefde, eerlijkheid, vrede, delen, helpen, voor elkaar zorgen. Niet om daarmee boven de andere volken uit te steken: 'kijk ons eens geweldig zijn!' Nee, om andere volken te laten zien: 'kijk eens wat een geweldige God wij hebben! Kijk eens hoe goed het leven is dat Hij heeft bedoeld!'

Abraham en zijn nageslacht was uitgekozen. Bevoorrecht. Om de wereld iets van God te laten zien. En om voor de wereld in te staan. Om recht en gerechtigheid te doen. En om voor de wereld, voor al die mensen om hen heen, te bidden, te pleiten... op grond van die intieme band die zij met God mogen hebben.

Ziet u hoe mooi het eigenlijk is om van God uitverkiezing te spreken? In de kerkgeschiedenis, vooral in de Reformatorische traditie waarin wij staan, is de leer van de uitverkiezing juist tot een heel probleatisch iets geworden. Het was een zaak tussen God en mij... met de vraag of je wel uitverkozen was of niet. De wereld om je heen viel weg... en zelf bleef je met je twijfels en je angsten over: zou die grote, hoogverheven God mij wel genadig zijn... zou Hij mij wel op het oog hebben..., of zal ik voorgoed verloren zijn? ... Vanwege deze versmalling van de uitverkiezingsleer met alle angsten die het bij mensen opwekte, heeft men soms de keuze gemaakt om maar helemaal niet meer over de uitverkiezing te spreken. Want dat roept zoveel negatieve associaties op... Maar dat is een groot gemis, want op zoveel plaatsen in de Bijbel wordt over 'Gods verkiezen' en 'verkoren zijn' gesproken. Deze geschiedenis van Abraham van morgen kan ons helpen om opnieuw die woorden 'uitverkoren' en 'uitverkiezing' in de mond te nemen. God heeft Israel uitverkoren. Apart gezet van alle andere volken.

Maar in Gods verkiezende liefde voor Israel, in Gods verkiezen had God in Zijn wijsheid al die andere volken rondom Israel ook op het oog. In Israel zullen alle volken gezegend worden. Alle volken moeten in en door Israel God leren kennen... Gods recht en gerechtigheid leren doen... en tot God gebracht worden.

Hoort u al het appel, de oproep die vanuit dit Bijbelgedeelte tot ons komt? Ook wij mogen door de Heere Jezus heel dicht bij God leven. Wij mogen leven uit Gods liefde.. geloven dat Gods keuze voor ons ruim voorafgaat aan onze keuze voor Hem. Wij mogen leven uit Gods liefde... verwonderd zijn over Gods genade die aan al onze keuzen en fouten voorafgaat en daar ook niet door verminderd wordt... wij mogen leven in verwondering, in dankbaarheid, in vertrouwen... en in hoop op Gods toekomst. Maar *in Gods keuze voor jou en voor mij heeft God ook andere mensen op het oog*. God kiest niet ons, omdat wij... (nou noem maar op: omdat wij zo gelovig zijn, of zoveel beter dan anderen)... Nee, God kiest ons niet omdat wij..., maar opdat wij... opdat wij de wereld tot een zegen zullen zijn, opdat wij Gods weg zullen gaan..., opdat wij recht en gerechtigheid zullen doen... opdat wij tot zegen zullen zijn voor dat familielid, voor die buurtgenoten, voor ons land, voor de wereld. Die verticale lijn naar mij toe en die horizontale lijn naar anderen toe zijn geen tegengestelde lijnen, maar is een en dezelfde doorgaande lijn. Israel is die beek waarin Gods zegen naar de anderen zal stromen... en ook wij mogen van die beekjes zijn.

Juist daarom werd Israel door God zo uiterst serieus genomen in hoe zij leefden en wat zij met hun leven uitstraalden. Israel kreeg het zo zwaar te verduren, als zij Gods liefde teleurstelde en niet beantwoordde met haar exclusieve toewijding aan God. Heel het Oude Testament door en ook in het Nieuwe Testament proef je de spanning tussen verkiezing en verantwoordelijkheid. Gave en opgave. God is een liefhebbende God, God is liefde, maar Zijn liefde is ook veeleisende liefde. ... Dus dat mag geloven... en dat wij bij God mogen horen... dat wij die diepe genade en liefde van God in Christus tot ons mogen nemen... dat legt beslag op je leven. Dat is een geweldig voorrecht..., maar daarin neemt God u en mij ook uiterst serieus.

Om in deze spanning tussen verkiezing door God en onze daarbij behorende verantwoordelijkheid te kunnen staan, de gave en de opgave, kijken wij nog één keer naar die zegen die alle volken in Israël mogen vinden: die zegen die andere volken in Israel mogen vinden, dat is dat Israel Gods recht en gerechtigheid moest laten zien in haar leven, moest voorleven. Die zegen voor alle volken dat is ook het gebed, het gebed van Abraham voor Sodom en Gomorra, maar ook het gebed, dat al de eeuwen door vanuit het joodse volk opstijgt tot God voor de wereld. Maar de allergrootste zegen die Israël heeft voor al de volken, dat is die Ene Die uit haar is geboren. Dat Nageslacht van Abraham, Jezus Christus. In Hem is zichtbaar geworden hoe diep Gods verkiezende liefde ging. Maar ook hoe wijd deze liefde ging. Hoe verstrekkend deze liefde van God was. Liefde tot in de dood. Liefde voor de wereld. Hij is dat Licht voor de wereld, waartoe Israel werd opgeroepen. Hij ging die weg in pure toewijding aan God de Vader... en in volledige opoffering voor de wereld. Zoals Abraham bad voor Sodom en Gomorra, zo bidt Hij, zo pleit Hij voor ons bij Gods troon. In deze ware Zoon van Israël en Zoon van God, zien wij de rijkdom van Gods verkiezing, Gods genade en liefde... en zien wij onze opdracht voor de wereld.

Het is mijn gebed dat wij – onze oudste broeder Israël en wijzelf - zo in navolging van Jezus tot een stralend licht voor de volken mogen zijn. Opdat alle volken – van mijn buurmeisje tot diegene aan de andere kant van de wereld – opdat alle volken zich gezegend zullen weten!